

Bjurholms kommuns plan för insatser för likvärdig skola 2023

Föreskrift

Plan

Policy (strl 48)

Program

Reglemente

Regler

Riktlinje

Rutin

Strategi

Taxa

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Bakgrund till utvecklingsområdet.....	3
Kommunens kontext.....	3
Vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och tidigare erfarenheter.....	3
Nuläget i Bjurholm 2022.....	6
Gymnasiebehörigheten på väg upp.....	6
Åk 9 har fortfarande lägre meritvärde än riket i stort men bättre än jämförbara kommuner.....	7
Störst utmaningar i svenska, matematik samt engelska.....	8
Kön och föräldrarnas bakgrund påverkar meritvärdet.....	9
Analys av nuläget 2022.....	10
Framgångsfaktorer och tidigare erfarenheter i Bjurholm.....	11
Huvudmannens analys.....	13
Insatser inom ramen för utvecklingsområdet.....	14
Planerad insats och koppling till utvecklingsområdet.....	14
Personal.....	14
Kompetensutveckling.....	15
Lärverktyg.....	15
Elevhälsa.....	15
Övrigt.....	16
Deltagare och planering av insatsen.....	16
Mål och förväntade effekter.....	16
Ansvar.....	16
Delaktighet.....	16
Uppföljning och utvärdering.....	16
Styrkor och risker.....	16
Styrkor.....	16
Risker.....	17
Erfarenhetsspridning.....	17
Tidplan och kostnaderTidplan.....	17
Kostnadsberäkning.....	18
Litteraturhänvisning.....	19

Bakgrund till utvecklingsområdet

Kommunens kontext

I Bjurholms kommun finns en f-9 skola och antalet elever är ca 250. Skolan har också fritidshem och anpassad grundskola inkluderat i verksamheten. Skolan är som regel enparallellig och de flesta av kommunens barn i skolåldern går på skolan. Andelen utbildade lärare är god och andelen lärare med legitimation i minst ett ämne är ofta över riks- och länsgenomsnittet enligt officiell statistik. Personalomsättningen har varit låg och även om utmaningar med att rekrytera utbildad personal också börjat märkas i Bjurholm har vi hittills kunnat rekrytera önskvärd kompetens på de flesta av våra tjänster. Störst utmaningar att rekrytera har vi inom praktiska och estetiska ämnen samt moderna språk.

Skolledningen består av 2 utbildade rektorer med totalt tjänsteomfång om 1,75 årsarbetare med ansvar över fritidshem, förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Rektorerna har tillsammans ca 45 medarbetare.

2022 hade 54% av eleverna minst en vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning, en siffra som ökat ganska kraftigt de senaste åren, 2012 var motsvarande siffra 33%. Riksgenomsnittet ligger runt 60% och snittet i Västerbottens län var 51% 2022 vilket innebär att Bjurholms kommuns elever har allt mer utbildade vårdnadshavare.

Andelen flickor ligger generellt lägre i Bjurholm än rikets snitt på 48 %. Andelen elever med utländsk bakgrund är relativt lågt jämfört med andra kommuner, ca 10 % att jämföra med rikets 26 %.

Elevernas skolresultat varierar extra mycket år från år i kommunen eftersom det låga elevantalet gör att några få individuella skillnader ger ett stort utslag på de totala resultaten. Detta måste vi ta hänsyn till när vi analyserar resultaten och föreslår åtgärder. Därför blir det av stor vikt att hitta de trender och utvecklingsområden som ses över tid så att inte enskilda avvikelser utgör grunden för vårt långsiktiga utvecklingsarbete i kommunen.

Vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och tidigare erfarenheter

Enligt skollagen (SFS 2010:800) ska utbildningen som tillhandahålls i svensk skola ska vara likvärdig och vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det framgår av förarbetena att likvärdighetsbegreppet handlar om att alla elever ska ges lika tillgång till utbildning oberoende av var i landet man bor eller vilken social- eller ekonomisk bakgrund man har.

Likvärdighetsbegreppet handlar också om om tillgänglig undervisning, dvs om rätten att kunna tillgodogöra sig utbildningen utifrån sina egna förutsättningar. Skolverket menar att likvärdighet handlar om både lika tillgång, lika kvalitet och om att utbildningen ska vara kompensande (Skolverket, 2012) Statsbidraget för likvärdig skola syftar till ökade insatser som ska stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklass, grundskola och på fritidshemmet.

Kvalitet i skolan kan mätas på många olika sätt. Det kan handla om resultat såsom meritvärden och gymnasiebehörighet, eller om elevernas progression, personalens utbildningsnivå eller personalomsättning, elevernas upplevelse av trygghet och trivsel, vårdnadshavarnas nöjdhet eller genom att titta på ekonomisk effektivitet såsom kostnad per meritpoäng för att nämna några exempel. Beroende på vilket ansats som tas när det gäller kvalitet i skolan kan åtgärder och utvecklingsarbeten i skolan ta olika riktningar. Vad är då kvalitet i skolan?

Ett sätt att förstå kvalitetsbegreppet är att beskriva det utifrån två aspekter, kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling (Sherp & Sherp, 2018). Med kvalitetssäkring menas en form av summativ utvärdering där man tittar på resultat och jämför det med de mål man satt upp. Det kan t.ex. handla om att mäta resultatmått såsom meritpoäng eller gymnasiebehörighet mot ett uppsatt mål eller se på hur man arbetar med det kollegiala lärandet på en skola (processmått). Kvalitetsutveckling å andra sidan handlar mindre om att mäta resultatens medelvärden och mer om att titta på sambandet mellan resultaten och det arbetssätt som använts, dvs att koppla resultaten till hur vi arbetat. Det kan t.ex. handla om att man jämför meritvärdets utveckling och kopplar det till vad vi gjort i klassrummet. Vidare menar Sherp & Sherp att inom kvalitetsutveckling ligger fokus på lärandet om hur vi kan bli bättre på det som vi i vår kontext bedömer behöver utvecklas och målet är inte nödvändigtvis att bli bäst i landet utan att bli lite bättre tillsammans hela tiden.

Enligt skollagen ska utbildningen syfta till att barn och elever ska:

... inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. [...] En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. (SFS 2020:800. 1 kap. 4§.)

Detta innebär att uppdraget är betydligt mycket större än vad som enbart kan mätas i exempelvis meritvärden. Uppdraget innefattar också många andra delar som kan vara svårare att mäta och koppla till kvalitetsbegreppet.

Forskningen inom ämnet framgångsrik skola är ofta utländsk och parallellt med det finns det tydliga indikationer på senare tid att framgångsrik skolutveckling måste ses ur ett kontextuellt perspektiv (se bl.a. Townsend, 2007; Jarl, Blossing & Andersson, 2017). Också Sherp menar att den egna verksamhetens kontext är viktig för att uppnå kvalitet och utveckling:

Kvaliteten i en skolas verksamhet avgörs i hur väl medarbetare och elever tillsammans lyckas förverkliga uppdraget utifrån de egna förutsättningarna. (Sherp & Sherp, 2018, s.39)

Skoleffektivitetsforskning ur utländsk kontext menar att det som händer i klassrummet har den största effekten på elevernas resultat (Hattie, 2012) och

att skolledare som fokuserar på att leda lärares lärande och utveckling bidrar mest effektivt till skolresultaten (Robinson, 2015). Däremot visar svensk forskning att de svenska skolledarna inte fokuserar på detta pedagogiska ledarskap i någon högre utsträckning trots att de anser att det är viktigt. En anledning till detta skulle kunna vara bristande förutsättningar att anta en sådan roll (Håkansson & Sundberg, 2018).

I Bjurholms kommun behöver vi lägga stor vikt vid att se till vår lokala kontext när det gäller skolutveckling i allmänhet och de insatser vi gör kopplat till likvärdig skola i synnerhet. Med ansatsen i kvalitetsutvecklingsbegreppet (Scherp & Scherp, 2018) behöver vi hitta vad som är framgångsrikt hos oss utifrån vår kontext. Vi tar avstamp där vi befinner oss utifrån vårt kvalitetsarbete (bilaga 2) i analys av resultat och processer och det är dessa som ligger till grund för föreslagna åtgärder både på kort och lång sikt.

Att utveckla lärares och skolledares professionella kunskaper är en viktig faktor för ökad måluppfyllelse (Robinson, 2021) och vi behöver därför fortsätta att utveckla de former vi idag har för kollektivt lärande så att det fokuserar på hur det vi gör påverkar de resultat vi får på ett sätt som utvecklar vår kunskap om vad som är framgångsrik undervisning hos oss. Att planera undervisningen utifrån den elevgrupp man har och utvärdera den tillsammans med eleverna och sedan utveckla den med fokus på hur undervisningen påverkar elevernas lärande är en framgångsfaktor (Janke & Hirsh, 2020) och utifrån vårt kvalitetsarbete är det några delar som vi kan utveckla ytterligare hos oss i Bjurholm.

Om vi vill förbättra förutsättningarna för goda resultat och likvärdig undervisning av hög kvalitet behöver vi också säkerställa att skolledare har utrymme och förutsättningar att kunna fokusera på det som händer i klassrummet blir därför viktigt för oss i syfte att kunna förbättra undervisningens kvalitet. Förutsättningar för kollegialt lärande och pedagogiskt ledarskap ska syfta till att stärka det kollegiala professionella omdömet (Bornemark, 2018) så att vi tillsammans kan utvärdera och tolka våra resultat utifrån vår kontext.

Nuläget i Bjurholm 2022

Utifrån ovanstående resonemang gällande kvalitet och dataanvändning som grund i analysen presenteras här ett antal resultat som kan vara mått på kvalitet. Därefter följer en kort reflektion och analys som i huvudsak kommer från de analyser och reflektioner som framkommit i skolans SKA-arbete.

Fler når lägst E i alla ämnen i åk 9 men resultaten varierar över åren. Även om resultaten varierar kraftigt kan vi se att andelen elever som når lägst E ökade något under 2022 i Bjurholm och det tenderar att sjunka i riket i stort. En viss förbättring i resultatet i Bjurholm de senaste åren då vi 3 av de 6 senaste åren haft mer än 80 % av eleverna med lägst E i alla ämnen och därmed legat bland de 25 % högst placerade kommunerna i landet (grön markering).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	72,4	74,9	77,4	74,2	79,9	82,1	71,4	67,9	81,9	69,2	83,1

Tabell 1: Andel elever med lägst godkänt betyg i alla ämnen åk 9 2012-2022 Källa: Kolada

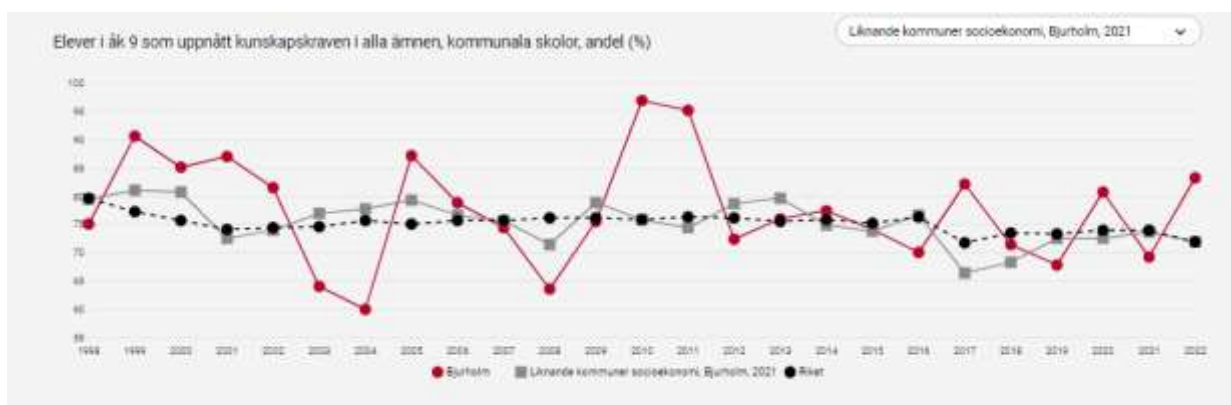

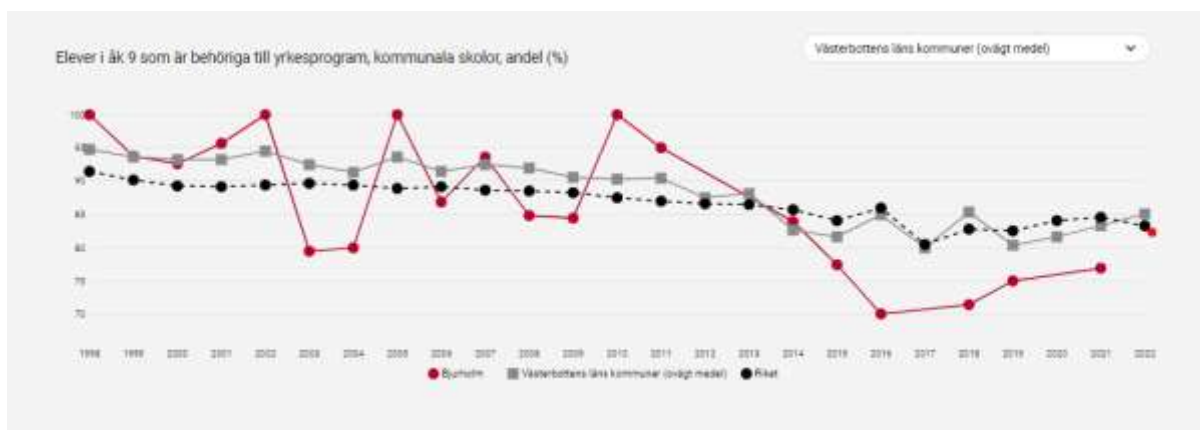
Diagram 1: Andel elever med lägst godkänt betyg i alla ämnen åk 9 1998-2022 Källa: Kolada

De största utmaningarna för att nå lägst E i alla ämnen i Bjurholm finns inom matematik, svenska och engelska. Lägst E i dessa tre ämnen krävs för att vara behörig till ett nationellt program på gymnasiet vilket gör att detta också påverkar möjligheterna för eleverna att komma in på ett nationellt program på gymnasieskolan. **Att stabilisera andelen med lägst godkänt i alla ämnen är ett prioriterat mål.**

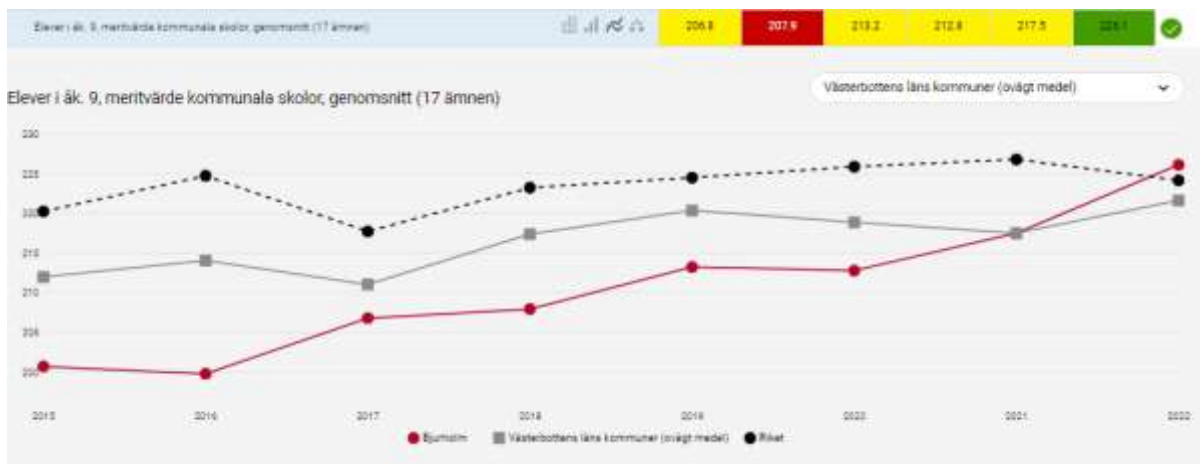
Gymnasiebehörigheten på väg upp

Bjurholms kommuns elever i åk 9 har de senaste åren varit gymnasiebehöriga i lägre utsträckning än i riket. Våren 2017 vände trenden och inför hösten 2022 hade vi 83% behöriga till yrkesprogram och ligger därmed nära rikssnittet på 84% behörighet till yrkesprogrammen.

Det är viktigt för oss att hålla i denna trenden då elever som inte är gymnasiebehöriga efter åk 9 sannolikt har sämre livschanser och dessutom troligen kommer att ge kommunen ökade kostnader. **Att fortsatt öka andelen**

behöriga till gymnasieskolan är ett prioriterat mål.Diagram 2: Andel elever behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram¹1998-2022 Källa: Kolada**Åk 9 har fortfarande lägre meritvärde än riket i stort men bättre än jämförbara kommuner**

Eleverna i Bjurholm har ett genomsnittligt meritvärde efter avslutad grundskola (åk 9) som är nått upp till rikets genomsnitt (227p) under 2022 vilket placerar oss i de övre 25% bland kommuner. Vi vet att resultatet kan variera år från år men trots detta kan vi se en stabil ökning över tid i kommunen de senaste åren. **Att bibehålla ett stabilt högt medelmeritvärde är ett prioriterat mål.**

Diagram 3: Genomsnittligt meritvärde² för åk 9 Bjurholm 2015-2022 jämfört med riket och jämförbara kommuner Källa: Kolada

¹ För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Fram t.o.m. 2011 krävdes godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik för att uppnå lägsta behörighet till gymnasiet.

² Uppgiften avser läsår. Meritvärdet för en elev utgörs av summan för de 17 bästa betygen i elevens slutbetyg (E=10, D=12.5, C=15, B=17.5 och A=20). Det möjliga maxvärdet är 340 poäng. 2016 exkluderades elever med okänd bakgrund.

Störst utmaningar i svenska, matematik samt engelska

Måluppfyllelsen i ma, sv, och engelska i Bjurholm är de ämnen som över tid ligger lägre i jämförelse med övriga ämnen och riket som helhet. Eftersom lägst E krävs i dessa ämnen för gymnasiebehörighet är det **ett prioriterat mål att öka måluppfyllelsen i Svenska, matematik och engelska.**

Genomsnittlig betygspoäng per ämne, för elever i årskurs 9					
	Bjurholm Lå 2018/19	Bjurholm Lå 2019/20	Bjurholm Lå 2020/21	Bjurholm Lå 2021/22	Jmfr Riket 2021/22
Bild	12,9	13,5	14,6	15,7	14,6
Engelska	12	13,7	12,4	14	14,5
Hem och konsumentkunskap	14,3	14,3	13,8	15,1	14,5
Idrott och hälsa	12,9	13,3	12	14,2	14,2
Matematik	11,7	11,5	12	14,1	11,9
Moderna språk, språkval	14	12,7	14,3	14,6	17,5
Musik	14,1	13,3	13,8	13,8	13,9
Biologi	15,1	12,5	15,6	14,8	16,3
Fysik	15,3	12,1	14,9	15,5	14,5
Kemi	16,3	12,8	14,5	14	13,1
Geografi	13,8	14,2	13	13,6	12,9
Historia	12,9	13,1	13	13,6	12,6
Religionskunskap	13,3	13,1	12,9	11,8	13,3
Samhällskunskap	12,6	13,7	12,7	13,7	13,4
Slöjd	14	13,7	13,8	14,8	13,3
Svenska	12,8	13,5	11,7	13	13,4
Svenska som andraspråk	14,7
Teknik	11,5	13,3	12,8	14,5	13,6

Tabell 2: Betygspoäng åk 9 per ämne i Bjurholm 2019-2022 jämfört med riket. Källa: Skolverket

Även när det gäller att nå lägst E ser vi att de tre ämnena svenska, engelska och matematik sticker ut som de tre ämnen vi har svårast att klara måluppfyllelsen i över tid..

Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven i resp. ämne i åk 9

	Bjurholm 2021/22	Bjurholm 2020/21	Bjurholm 2019/20	Bjurholm 2018/19	Bjurholm 2017/18	Bjurholm 2016/17	Bjurholm Snitt 2017-2022	Jmfr riket 2021/22
Bild	100	100	100	96,4	100	100	99,4	95,5
Biologi	95,7	100	96	92,3	100	85,7	95,0	91,5
Engelska	95,8	84,6	92,3	82,1	88,9	96,4	90,0	94,4
Fysik	95,7	100	92	92,3	100	85,7	94,3	91
Geografi	95,8	96,2	95,2	95,2	96,3	100	96,8	87,4
Hem och konsumentkunskap	100	100	100	88,9	88,9	89,3	94,5	97,3
Historia	100	96,2	92,3	89,3	96,3	100	95,7	94,2
Idrott och hälsa	100	96	92,3	92,9	92,9	100	95,7	95,3
Kemi	87	100	100	100	100	85,7	95,5	94,5
Matematik	91,7	100	88,5	85,7	78,6	89,3	89,0	90,7
Moderna språk, språkval	100	100	100	100	94,1	100	99,0	90
Modersmål								89,4
Musik	95,7	100	96	92,9	96,4	100	96,8	91
Religionskunskap	87	100	92,3	88,5	96,3	100	94,0	91
Samhällskunskap	91,7	100	96,2	85,7	96,3	100	95,0	91,6
Slöjd	100	100	100	100	100	100	100,0	91,2
Svenska	87	91,7	100	88,5	91,7	100	93,2	95,9
Svenska som andraspråk								94
Teknik	100	100	92,3	82,1	100	92,9	94,6	67,4

Tabell 3: Andel elever i åk 9 som når kunskapskraven per ämne i Bjurholm jämfört med riket. Källa Skolverket

Nationella proven i svenska i åk 3 och 6 visar att pojknas resultat inom området skrivande hade extra låg måluppfyllelse 2022.

När det gäller matematik ser vi på nationella proven att måluppfyllelsen i delprov som bedömer problemlösningsförmåga behöver utvecklas i de äldre åldrarna och huvudräkning och likhetstecknets betydelse bland de yngre.

I engelska för åk 6 sticker områdena tala och skriva ut som de delar där eleverna lyckas sämst med på nationella proven i åk 6 2022. Åk 9 hade generellt goda resultat i engelska detta år.

Kön och föräldrarnas bakgrund påverkar meritvärdet

En analys av meritvärdet visar att vi ser stora skillnader mellan kön och mellan de elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning. Trenden finns i hela landet men är extra tydlig hos oss i Bjurholm. Det är också stor skillnad mellan de elever som har hög måluppfyllelse och de elever som har låg måluppfyllelse. Skillnader mellan pojkar och flickors meritvärden är stora och har varit så över tid. Flickornas måluppfyllelse är generellt högre än pojkarnas sett över flera år, enda undantaget vi sett var 2020 då pojkar lyckades betydligt bättre än flickorna vilket kan förklaras med få elever och individer som påverkade resultatet extra mycket just det året. Anmärkningsvärt är att våra pojkar presterar klart lägre än genomsnittet i Sverige över tid (Statistik från 2018 visar att Bjurholms pojkar i åk 9 i genomsnitt har: 212 p (Sveriges pojkar: 230 p). Flickornas meritvärde i Bjurholm är likvärdigt med rikets (Bjurholms flickor: ca 242 p, Sveriges flickor ca 243 p).

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Årskurs 9 (Statistik)						
Elever i åk 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)						
Totalt	206,8	207,9	213,2	212,8	217,5	226,1
Kvinnor	226,9	208,8	241,8	183,0	235,8	-
Män	189,3	206,9	197,4	232,7	192,5	-

Tabell 4: Genomsnittligt meritvärde åk 9 i Bjurholm 2017-2022 uppdelat i flickor och pojkar. Källa: Kolada

Även i de lägre åldrarna är skillnaderna stora mellan flickor och pojkar I åk 6 2022 har flickorna i genomsnitt 12,9 p/ämne och pojkarna 10,6 p/ämne. Sett över tid lyckas flickorna bättre även i de lägre åldrarna och det är framför allt i svenska där flickorna lyckas bättre. I idrott kan man se att pojkar generellt lyckas bättre i Bjurholm.

Skillnaderna i meritvärde är stora i Bjurholm mellan de elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning (genomsnitt 270p vt -19) och de som inte har det (genomsnitt 172p vt -19). Det är en skillnad som också kan ses över tid i Bjurholm och också nationellt. Trenden i Bjurholm är att föräldrarnas utbildningsbakgrund ökar över tid och närmar sig riksgenomsnittet.

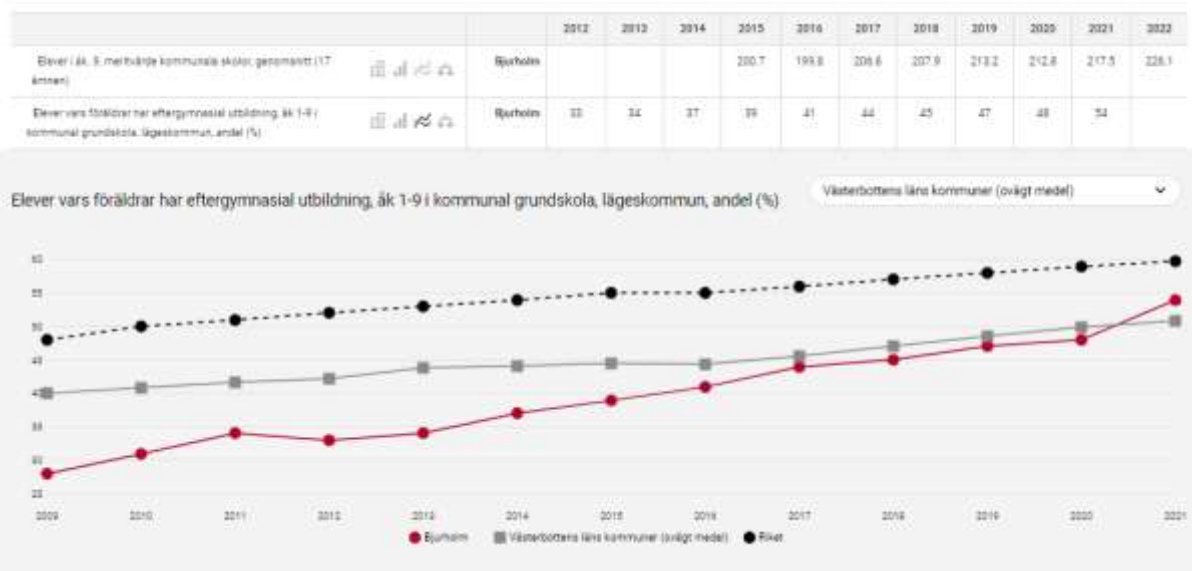

Diagram 4: Andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning i Bjurholm jämfört med länet och riket

2009-2021

Det låga elevantalet gör att vi inte har tillgång till fullständig statistik inom det området varje år men våren 2022 har elever vars vårdnadshavare har förgymnasial utbildning i genomsnitt 208p när de lämnar grundskolan. Genomsnittet på skolan samma år var 226p så vi kan se att det finns stora skillnader i resultat beroende på vilken utbildningsbakgrund elevernas vårdnadshavare har även fortsatt i Bjurholm och vi behöver därför göra insatser som ökar likvärdigheten oberoende av föräldrarnas utbildningsbakgrund. **Att öka resultaten hos pojkar och hos de elever vars föräldrar har en lägre utbildningsbakgrund är därför ett prioriterat utvecklingsområde.**

Analys av nuläget 2022

Enligt Skolverkets slutredovisning om pandemins konsekvenser på skolväsendet (Skolverket, 2022) kan pandemin vara en förklaring till de något försämrade resultaten på nationell nivå det senaste året. Där framgår att frånvaro, restriktioner och undervisning på distans påverkat undervisningen negativt men att också stora skillnader syns mellan olika skolor och verksamheter eftersom smittspridning och åtgärder för att förhindra dessa varit olika i olika delar av landet. Bjurholm kunde under hela pandemin bedriva verksamhet på plats och hade ingen organiserad distansundervisning under pandemin vilket innebär att vi inte påverkats av det men däremot är det troligt att den höga frånvaron hos barn, elever och personal påverkat resultaten också hos oss. I Bjurholm ökade andelen elever med skolfrånvaro över 20 % ökade kraftigt under 2021 vilket troligen är en av orsakerna till det lägre kunskapsresultatet 2021. Under 2022 finns fortfarande postpandemieffekter såsom problematisk skolfrånvaro men inte i samma utsträckning som under 2021.

I skolans systematiska kvalitetsarbete, SKA (Bilaga 2) görs analyser av resultaten på olika nivåer och där ingår också enkäter och andra

kartläggningar. En faktor som utifrån SKA-arbete bedöms påverka måluppfyllelsen är brist på motivation och förekomst av psykisk ohälsa, därav är trygghet och studiero ett utvecklingsområde. Vid korsanalys av klassernas meritvärden och deras egen upplevelse av trygghet och trivsel kan vi se att i de klasser där eleverna har ett generellt högre kunskapsresultat upplever de också en bättre trygghet och studiero. **Att ytterligare utveckla undervisningens kvalitet och utformning efter elevgruppens behov** kan öka upplevelsen av studiero och motivation (Janke & Hirsh, 2020) och därför är det ett fokusområde.

En annan faktor som påverkar måluppfyllelsen är att nyanlända elever som saknar skolbakgrund eller har bristande kunskaper i flera av skolans ämnen behöver mer tid för att nå målen.

Att vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund påverkar elevernas betygsresultat är väl känt och Skolverket menar i en analys att det är den största avgörande betydelsen för betygsresultaten (Skolverket, 2018). Bjurholms kommuns elever har de senaste åren ökat sina betygsresultat och den genomsnittliga utbildningsnivån på vårdnadshavarnas har också den ökat. Trots att det ser allt bättre ut kvarstår utmaningen med att kompensera för elevernas bakgrund. Tillgängliggörande av undervisningen, anpassning efter aktuell elevgrupp, utveckla undervisningens kvalitet och ytterligare öka elevernas möjlighet till delaktighet tror vi kommer att bidra till att vi lyckas bättre med vårt kompensatoriska uppdrag.

Framgångsfaktorer och tidigare erfarenheter i Bjurholm

Närvaro, elevers upplevelse av trygghet, motivation och studiero är faktorer som vi ser är sammankopplade med studieresultaten. Elevernas upplevelse av trygghet, studiero och trivsel följs upp på klass- och skolnivå genom enkäter två gånger per år och handlingsplaner skapas utifrån analyser i klasserna. Elevernas upplevelse av hur väl skolan lyckas med att stimulera till motivation undersöks från och med 2022- års enkäter genom att frågor gällande detta har lagts till i enkäten och detta har gett oss en fungerande kontinuerlig uppföljning av detta.

Språk-, läs- och skrivutvecklare finns i kommunen och har stöttat arbetet med det språkutvecklande arbetssättet i kommunen genom bl.a. att redogöra för resultat och genomföra gemensamma analyser över språkkunskaper kopplat till studieresultat. Utifrån dessa har åtgärder kunnat sättas in för att stärka måluppfyllelsen i flera ämnen.

Kollegialt lärande har genomförts i strukturerad form under flera år i kommunen. Det sker under ledning av utsedda handledare i grupper där vi arbetat med fokus på olika aktuella utvecklingsområden. Arbetet har skett på organiserade träffar löpande över året. Utvärderingar visar att deltagande pedagoger upplever att det bidragit till utveckling av undervisningens kvalitet och ökad samsyn och att det har bidragit till en "dela-med-sig kultur" som upplevs positiv.

De senaste årens utvärderingar av insatser för likvärdig skola och händelser som bedöms påverka kunskapsutvecklingen positivt eller negativt har sammanfattats och i tabellen nedan.

År	Insatser/händelser som bedöms ha haft positiv effekt på likvärdighet och kunskapsutveckling	Insatser/händelser som bedöms ha haft nega eller ingen effekt på likvärdighet och kunskapsutveckling
2017	<p>Skolchef rekryteras med skolbakgrund</p> <p>Språk-, läs- och skrivhandledare anställs</p> <p>Ökad personaltäthet mot de yngre åldrarna (F-3)</p>	
2018	<p>Kollegialt lärande bland pedagoger i skola startar</p> <p>Övergripande specialpedagog anställs</p> <p>Påbörjar deltagandet i nätverk för nyanländas lärande med tillhörande insatser inom plan för nyanländas lärande</p> <p>Införande av EHM (elevhälsomöte) som modell inom elevhälsan</p>	Personalomsättning skolledning (Skolchef)
2019	<p>Utökad ledningsorganisation med 55% på skolan</p> <p>Vidareutveckling av SKA-arbetet</p> <p>HLT-team införs i samverkan med socialtjänst och hälsocentral</p>	<p>Besparingsbeslut i verksamheterna</p> <p>Personalomsättning i elevhälsan (kurator)</p>
2020	<p>Uppstart av kollegialt lärande inom skolledning</p> <p>Vidareutveckling av SKA-arbetet</p> <p>Extra insatser av elevhälsa mot specifika grupper</p>	<p>Pandemi (frånvaro hos personal och elever)</p> <p>Få insatser av fortbildning till personal</p>
2021	<p>Fortsatt kollegialt lärande bland personal i skolan</p> <p>Fortsatt kollegialt lärande inom skolledning</p>	<p>Pandemi (frånvaro hos personal och elever)</p> <p>Personalomsättning skolledning (Rektor 1 av 2)</p> <p>Få insatser av fortbildning till personal</p>

	<p>Vidareutveckling av SKA-arbetet</p> <p>Mer planeringstid för lärare genom rastvakt på övrig personal</p> <p>Anställning av lärarassistent</p>	
2022	<p>Fortsatt kollegialt lärande bland personal i skolan</p> <p>Fortsatt kollegialt lärande inom skolledning</p> <p>Vidareutveckling av SKA-arbetet</p> <p>Nytt arbetssätt gällande plan mot kränkning och diskriminering</p> <p>Skolråd införs</p>	<p>Postpandemieffekter (Frånvaro, ohälsa, kunskapsstapp mm)</p> <p>Ovisst omvärldsläge</p> <p>Personalomsättning skolledning (Rektor 1 av 2)</p> <p>Byte av lokaler för vissa klasser för ombygge</p>
2023		

Tabell 5: Identifierade insatser och händelser som bedöms påverka likvärdighet och kunskapsutveckling 2017-2022

Huvudmannens analys

Utifrån uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet kan kultur- och utbildningsnämnden konstatera att elevernas resultat och andelen behöriga på gymnasieskolan har en stark koppling till elevernas bakgrund, kön, motivation, närvaro och ev funktionsvariationer. För att kunna ge alla elever möjligheten att kunna utvecklas så långt som möjligt krävs ett långsiktigt kompensatoriskt arbete för ökad likvärdighet.

För att närma oss våra övergripande mål inom kommunen blir de huvudsakliga utvecklingsområdena inom verksamhet skola/förskoleklass att öka likvärdigheten i skolan genom att:

- höja undervisningens kvalitet
- öka tillgängligheten till undervisningen
- öka elevernas upplevelse av trygghet och motivation till skolarbetet

Detta ska ske genom att:

Rikta insatser mot de lägre åldrarna

Rikta insatser mot ämnena framför allt mot sv, eng och ma där vi har lägre måluppfyllelse

Pedagogerna ges förutsättningar till utveckling av undervisningens kvalitet och anpassning av undervisningen mot den elevgrupp som avses t.ex. genom kollegialt lärande och fortbildning samt genom att säkerställa att undervisande personal får mera tid till att planera undervisningen

Delta i samverkansforum för stöd och utveckling när det gäller nyanländas lärande

Skolledare ges förutsättning att arbeta med ett nära pedagogiskt ledarskap för att bidra till att öka undervisningens tillgänglighet, likvärdighet, kvalitet och genomföra utvecklingsinsatser som syftar till att minska skillnader i studieresultat och kön/föräldrars utbildning

Arbeta med att säkerställa framtida kompetensförsörjning

Insatser inom ramen för utvecklingsområdet

Planerad insats och koppling till utvecklingsområdet

- Huvudmannen behåller insatser mot de lägre åldrarna för att arbeta med tidiga insatser (tidigare lågstadiesatsningen)
- Huvudmannen behåller satsningen på språk-, läs-, och skrivutvecklare i syfte att kartlägga, analysera och föreslå åtgärder för ökad måluppfyllelse i alla ämnen
- Huvudmannen behåller satsningen för att kunna tillhandahålla handledare för de kollegiala lärandet i syfte att öka undervisningens kvalitet
- Huvudmannen behåller satsningen mot Castorskolan för lärarassistent i syfte att öka elevernas upplevelse av trygghet på skolan
- Huvudmannen behåller utökat ledarskap (rektor) för att möjliggöra utveckling av det pedagogiska ledarskapet på Castorskolan
- Huvudmannen behåller satsningen på samordnare för nyanländas lärande i syfte att öka likvärdigheten för de nyanlända och för elever med annat modersmål
- Huvudmannen behåller insatsen för AIL (Arbetsintegrerad lärarutbildning) i syfte att verka som pedagogiskt stöd för ökad likvärdighet samt öka möjligheterna till långsiktig kompetensförsörjning och öka undervisningens kvalitet (Pedagogisk resurs mellanstadiet 50%).
- Huvudmannen använder delar av statsbidraget för insatser för analys, utarbetande och implementering av planen.

Personal

Insats	Kostnad	Ansökt från statsbidrag
Bibehållen förstärkning mot de lägre åldrarna 0,75 ÅA	356000	356000
Bibehållen förstärkning av 0,55 rektorstjänst för utökat pedagogiskt ledarskap	495000	400000
Bibehållen förstärkning för samordnare för nyanlända 0,2 ÅA	200000	177701
Bibehållen förstärkning för språk-, läs-, och skrivutvecklare /kollegialt lärande 0,2 ÅA	150000	0
Bibehållen ledare kollegialt arbete 2st a 0.1 ÅA = 0,2 ÅA	144000	144000

Bibehållen förstärkning pedagogisk personal 0,50 ÅA mot Castorskolan mellanstadiet (AIL) från ht - 21	312000	312000
Insatser för analys, planering och implementering ³	12500	12500
Bibehållen förstärkning lärarassistent ⁴ Castorskolan (delfinansiering, totalt 0,75)	285000	285000
Totalt	1954500	1687201

Insatsernas kostnad	1954500
Bidragets storlek	1687201
Att tillskjuta med egna medel	-267299

Bidragets storlek för 2023 är: 1 687201

Kompetensutveckling

Inga planerade satsningar inom ramen för statsbidraget

Lärverktyg

Inga planerade behov av att köpa in material och läromedel inom ramen för statsbidraget.

Elevhälsa

Utökad rektorstjänst ska leda till att rektorer ges förutsättningar att delta i elevhälsoteamens förebyggande och främjande arbete i större utsträckning.

³ Tid för arbetsgruppen att utforma plan för utvecklingsarbetet och implementera den. (Rektor, förstelärare, spec, It-ped 4,5 dagar kostnad för vik: 12.500)

⁴ Delfinansiering. Tillsammans med statsbidrag för lärarassistenter (vilket är 79388.-) ger 0,75 ÅA på uppehållsanställning.

Övrigt

Inga övriga delar planeras.

Deltagare och planering av insatsen

Mål och förväntade effekter

Insatsernas mål är att öka likvärdigheten i utbildningen på Castorskolan.

Indikatorer på att vi närmar oss målet är

- Stabilt hög andel med lägst godkänt i alla ämnen över tid
- Ökad andel med lägst E i Sv/Sva, engelska och ma i åk 6 och 9
- Ökad andel behöriga till gymnasieskolan på lång sikt
- Bibehållet stabilt högt medelmeritvärde i åk 9
- Minskade skillnaderna i skolresultat mellan olika kön, bakgrund och föräldrars utbildningsnivå
- Bibehållet hög andel utbildade lärare på skolan
- Ökat elevernas upplevelse av trygghet på raster i de årliga enkäterna.
- Ökat elevernas upplevelse av påverkansmöjligheter och motivation till skolarbete i de årliga enkäterna.

Ansvar

Skolchef och rektorer på Castorskolan ansvarar för de riktade insatserna.

Delaktighet Grunden för framtagandet av insatser har varit analys av verksamheternas och huvudmannens kvalitetsuppföljningar (uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet). Under året förs löpande dialoger i verksamheten, med fackliga representanter och på skolledarnivå för att utvärdera insatser och analysera nya nulägen. Planen har sammanställts av skolchef och rektor och fackliga representanter har varit remissinstans där synpunkter framförts och ändringar utförts

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av insatser kommer att ske genom det systematiska kvalitetsarbetet som pågår på alla nivåer under året enligt SKA-årshjulet och sammanställas i respektive verksamhets kvalitetsrapport, sammanställas på huvudmannanivå och sedan delges nämnden.

Styrkor och risker

Styrkor

Bjurholm är en liten kommun med goda möjligheter till insyn och närhet mellan verksamheterna. Det innebär att vi har goda möjligheter att följa eleverna på nära håll och se hur vi på bästa sätt kan hjälpa dem. Den politiska beslutsgången kan, tack vare litenheten, gå relativt snabbt. Litenheten gör också att chefer och medarbetares möjlighet att påverka är större än än mindre kommuner.

Vi har hög behörighet på våra lärare och fortfarande relativt låg personalomsättning vilket underlättar för arbetets kontinuitet. Vi har utbildad specialpedagog i elevhälsan samt 3 legitimerade speciallärare: en inom

grundskolan, en i svenska och en i matematik.

Pedagogerna är engagerade och drivna i utvecklingsarbete och vi har ett gott samarbete mellan arbetsgivare och arbetstagarrepresentanter där vi arbetar för utveckling tillsammans.

Risker

Även om Bjurholm i dagsläget lyckats rekrytera behörig personal så vet vi att detta snabbt kan ändras och det råder en osäkerhet om vi kommer att kunna kompetensförsörja tjänsterna. Ledningsorganisationen har på senare år genomgått en omorganisation och en utökning har skett. En viss personalomsättning har också noterats på rekorssidan de senaste tre åren. Att mäta effekten av våra insatser på kort sikt är ibland riskfyllt eftersom resultaten kan variera så mellan åren i vårt lilla elevunderlag. Det är därför viktigt att "hålla i och hålla ut" med de insatser vi tror på och att vi också använder självskattningar och andra kvalitativa mätmetoder som utvärderingsverktyg som komplement till de kvantitativa.

Den lilla kommunen behöver tillhandahålla samma tjänster och upprätthålla samma lagkrav som en stor kommun, Detta är en utmaning och att få medarbetare har många roller är vardagen hos oss. En risk med detta är att utvecklingsarbeten blir personberoende och också detta är ett incitament till att hålla i med de insatser vi påbörjat över tid och inte vara för snabb med att dra slutsatser om effekterna.

Erfarenhetsspridning

Kontinuerligt erfarenhetsutbyte sker mellan rektorer och skolchef vid skolledarträffar under året samt via särskilda strategidagar som genomförs för rektorer och elevhälsa. Pedagogernas erfarenhetsutbyte genomförs via a-lagsträffar och skolans ledningsgruppsmöten där arbetslagsledare deltar. All personal är involverade i olika sorters kollegialt lärande/erfarenhetsutbyte under året. De utvärderingar som görs bland elever och medarbetare delges alla via Intranätet.

Tidplan och kostnader Tidplan

När	Vad	Deltagare	Ansvarig	Uppföljning/kommentarer
okt 2022- jan 2023	Nulägesanalys med utgångspunkt i kvalitetsrapporter	Skolchef Rektor på skolledarträffar	Skolchef	
jan-feb 2023	Skolledning och skolchef föreslår åtgärder och fackliga representanter	Skolchef Fackliga representanter från lärarförbunden	Skolchef	

	kommer med synpunkter på planen.			
mars 2023	Plan för insatser för ökad likvärdighet färdigställs och skickas till skolverket om den efterfrågas. Därefter kommuniceras den till fackliga innan den kommuniceras till övriga.	Skolchef Rektor	Skolchef	
mars-maj 2023	Planen kommuniceras till verksamheterna		Rektor	
jun-aug 2023	Utvärdering och sammanställning av läsåret i kvalitetsarbetet.	Rektor Skolchef	Skolchef	
KA-dagar juni alt aug	Planering för hur verksamheten ska jobba vidare under ht 23	Rektorer	Rektor ansvarar för att plan finns	
	Kontinuerlig uppföljning av arbetet		Skolchef	
Nov-dec 2023	Utvärdering av insatserna 2022			
dec -jan 2023	Analys och ny plan för 2023 utarbetas	Fackliga representanter Rektor Skolchef	Skolchef	

Kostnadsberäkning

Kostnaderna beräknas uppgå till 1 954 500 varav 1 687201 utgörs av statsbidrag för likvärdig skola 2023.

Litteraturhänvisning

Jahnke, A., Hirsh, Å. (2020) *Varför förbättras inte elevresultaten trots alla insatser? En fördjupad nulägesanalys av en gymnasieskola*. Stockholm: Ifous.

<https://www.ifous.se/app/uploads/2020/02/202001-Ifous-Fokuserar-Frdjupad-nulgesanalys-H.pdf>

Jarl, M., Blossing, U., Andersson, C. (2017) *Att organisera för skolframgång*. Stockholm: Natur & kultur.

Hattie, J. (2012) *Synligt lärande*. Stockholm: Natur & kultur.

Håkansson, J., Sundberg, D. (2018) *Utmärkt ledarskap i skolan. Forskning om att leda för elevernas måluppfyllelse*. Stockholm: Natur & kultur

Robinson, V. (2015) *Elevnära skolledarskap*. Falun: Lärarförlaget

Robinson, V. (2021) *Förbättring i en förändringstrött skola. Ett undersökande tillvägagångssätt*. Lund: Studentlitteratur.

SFS 2010:800. *Skollagen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Sherp, H-Å., Sherp, G-B. (2018) *Kvalitetsarbete och analys -för lärande i skola och förskola*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (2012). *Likvärdig kvalitet i svensk grundskola. En kvalitativ analys av likvärdighet över tid. Rapport 374*. Stockholm: Skolverket

Skolverket (2018). *Analys av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor - En kvantitativ studie av utvecklingen över tid i slutet av grundskolan. Rapport 467*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2022). *Covid-19-pandemins konsekvenser för skolväsendet, Slutredovisning*. Solna: Skolverket.

Townsend, T. (2007) *International handbook of school effectiveness and school improvement*. Dordrecht: Springer international handbook of education.